

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ 2014 - 2020

Κώστας Καλούδης
Γεν. Διευθυντής Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Περιβάλλοντος και Υποδομών

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΜΘ

Υποστηρικτικές μελέτες και δράσεις:

- - **Επιχειρησιακά** Προγράμματα ΠΑΜΘ και Δήμων
- - Μακροπρόθεσμος **Στρατηγικός Σχεδιασμός** ΠΑΜΘ
- - Μελέτη αξιολόγησης, αναθεώρησης & εξειδίκευσης του **Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού** & Αειφόρου Ανάπτυξης ΠΑΜΘ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΝΕΟΥ ΕΠ ΣΤΗΝ ΠΑΜΘ

Ξεκίνησε πριν δύο περίπου χρόνια με τη λειτουργία ΟΣΠ. Ειδικότερα:

- Απρίλιος 2013: **1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο** της Π-ΑΜΘ . παρακολούθησαν 284 άτομα, από περίπου **100** φορείς, συμμετοχή σχεδόν από όλες τις ομάδες φορέων που κλήθηκαν
- Συστάθηκαν **7 Θεματικές Ομάδες Εργασίας**: Πρωτογενούς Τομέα, Μεταποίησης, Τουρισμού – Πολιτισμού, Περιβάλλον – Ενέργεια, Υποδομών Προσπελασιμότητας - Υγείας – Παιδείας – Χωρικής Ανάπτυξης και Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, με συμμετοχή **άνω των 120 εκπροσώπων όλων των φορέων** της Περιφέρειας ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ και εκπροσώπων παραγωγικών φορέων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ RIS3 - ΟΡΟΣΗΜΑ

- Σύσταση θεματικής **Ομάδας Εργασίας** (Σεπτέμβριος 2012)
- **Διοργάνωση ημερίδας**, αξιολόγηση αποτελεσμάτων εμπειρογνωμοσύνης για τη RIS3 από την ΕΕ (04-10-2012)
- **Διοργάνωση εργαστηρίου**, συμμετοχή 16 επιχειρήσεων (04-2013).
- Επιτόπου **επισκέψεις** σε 20 επιχειρήσεις (Απρίλιος – Αύγουστος 2013).
- Επιλογή **εξειδικευμένου** Τεχνικού Συμβούλου (Αύγουστος 2013)
- Σύσταση **ΠΣΚΕ** (Ιούλιος 2013)
- Συγκρότηση **Θεματικών Ο.Ε.** (Πρωτογενής, Μεταποίηση & Τουρισμός - Πολιτισμός).
- Διενέργεια προσωπικών **συνεντεύξεων**, >60 επιχειρήσεις με χρήση ερωτηματολογίων (πρωτογενής, μεταποίηση, τουρισμός).
- Προετοιμασία **κειμένων** βάσης για κάθε θεματική ομάδα
- **Ανάλυση** Παραγωγής & Προσφοράς Γνώσης και Περιφ. Διοίκησης
- Έχει ολοκληρωθεί: SWOT, γενικές στρατ. Κατευθύνσεις, κλαδική εξειδίκευση
- Υπό επεξεργασία : οριστικοποίηση κλάδων εξειδίκευσης, διαμόρφωση πλατφόρμας ευρείας διαβούλευσης με συντελεστές τετραπλής έλικας, διαμόρφωση συστήματος διακυβέρνησης, μεθοδολογία κατάρτισης σχεδίων δράσης ανά κλάδο εξειδίκευσης

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΜΘ

- **εστιάζει** στην αντιμετώπιση δύο μειζόνων προβλημάτων:
 - Το χαμηλό εισόδημα, που συνοδεύεται από υψηλή ανεργία και πρόσφατα από την επέλαση της φτώχειας, και
 - Την έντονη αποδιάρθρωση του παραγωγικού συστήματος.
- και **αξιοποιεί**, τη δυναμική που απορρέει από:
 - Τη σημαντική ακόμη (αν και φθίνουσα) παραγωγική βάση και του επενδεδυμένου κεφαλαίου.
 - Την αξιοποίηση του αργούντος φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου.
 - Την αξιοποίηση της στρατηγικής γεωπολιτικής της θέσης.

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΙΣ

Τα μείζονα αυτά προβλήματα οφείλονται σε **αδυναμίες** και **στρεβλώσεις**, που χαρακτηρίζουν τόσο τη σημερινή υφιστάμενη κατάσταση όσο και τις διαχρονικές τάσεις και συνοψίζονται:

- Διαχρονικά **μειωμένη αποδοτικότητα** και **ανταγωνιστικότητα** της τοπικής αγροτικής οικονομίας (αγροδιατροφικός τομέας).
- Διαχρονικά **μειωμένη ανταγωνιστικότητα** της τοπικής βιομηχανίας.
- Διαχρονικά **εσωστρεφή χαρακτήρα** τριτογενή τομέα και μη ικανοποιητική ανάπτυξη του κλάδου του **τουρισμού**.
- Υποδομές & δομές στήριξης **χαμηλής αποδοτικότητας** που δεν στηρίζουν μακροπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.
- Χαμηλό επίπεδο/προστιθέμενη αξία παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών και **χαμηλή ελκυστικότητα** περιφέρειας ως τόπο εγκατάστασης επιχειρήσεων και ατόμων.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ)

Η διαχρονικά **μειωμένη αποδοτικότητα & ανταγωνιστικότητα** της τοπικής αγροτικής οικονομίας οφείλεται σε:

- Διαρθρωτικά προβλήματα (μικρό μέγεθος, πολυδιάσπαση) που δεν επιτρέπουν **αποτελεσματική** χρήση **εξοπλισμού** και υδατικών πόρων.
- Στρεβλώσεις λόγω ΚΑΠ (εκτατικές καλλιέργειες) με αποτέλεσμα τη **χαμηλή παρουσία** «νέων» /«δυναμικών» προϊόντων.
- **Χαμηλό επίπεδο τυποποίησης** λόγω αποβιομηχάνισης, ελλείψεις/υψηλό κόστος εισροών (ενέργεια, πρώτες ύλες, κ.α.), και τρόπους διάθεσης των προϊόντων (εξάρτηση από οδικές μεταφορές με αυξανόμενο κόστος).
- **Χαμηλό τεχνολογικό επίπεδο** καλλιεργητικών μεθόδων λόγω: **ελλιπούς κατάρτισης αγροτών** και έλλειψης δομών επιστημονικής στήριξης (έρευνα και παροχή συμβουλών)

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (συνέχεια)

Οι ανωτέρω αδυναμίες **μπορούν να αντιμετωπιστούν** με την αξιοποίηση:

- **Αξιόλογων** πεδινών εκτάσεων, **βοσκοτόπων, δασικών & αλιευτικών πόρων.**
- Πλούσιων – αν και άνισα κατανεμημένων – **υδατικών πόρων.**
- Του **εδαφολογικού** χάρτη.
- Σημαντικού πλήθους **προϊόντων υψηλής αξίας.**
- Εκτεταμένων **γεωθερμικών** πεδίων.
- Σημαντικού εύρους **άυλης γνώσης** στον κτηνοτροφικό τομέα και χαμηλού επιπέδου αυτάρκειας σε προϊόντα ζωικής προέλευσης σε εθνικό επίπεδο
- Της δυναμικής του κλάδου των **υδατοκαλλιεργειών** στη διεθνή αγορά

ΤΟΠΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η διαχρονικά **μειωμένη ανταγωνιστικότητα** της τοπικής βιομηχανίας οφείλεται στην:

- Κυριαρχία κλάδων **μέσης & χαμηλής** τεχνολογίας, **ελάχιστη προσπάθεια** προϊόντικής **καινοτομίας**, ανυπαρξία δομών **χρηματοδότησης** επενδύσεων υψηλού ρίσκου, **απουσία** ενδ. φορέων στήριξης **διάχυσης της γνώσης**, έλλειψη πνεύματος **συνεργασίας** επιστημονικών & ερευνητικών **φορέων** με **επιχειρήσεις**.
- Κυριαρχία μικρών επιχειρήσεων, **χαμηλή οργανωτική & διοικητική** αποτελεσματικότητα.
- Έλλειψη clusters, **ελλείψεις σύγχρονων υποδομών/υπηρεσιών** στις ΒΕΠΕ, εξάρτηση από οδικές μεταφορές (διαρκώς αυξανόμενο κόστος).

Οι παραπάνω αδυναμίες μπορούν να **αντιμετωπιστούν** με αξιοποίηση:

- Πλούσιων **ενδογενών πρώτων υλών**
- Σημαντικών ενδογενών **ενεργειακών πόρων**, δυνατότητα αξιοποίησης φυσικού αερίου (ΔΕΣΦΑ, ΤΑΡ, ΙΓΒ), επιχειρηματικών συνεργασιών (κατασκευαστικός, ενεργειακός).
- Συγκέντρωσης σε κλάδους με **συγκριτικά πλεονεκτήματα** λόγω μοναδικότητας ή/και **άριστης ποιότητας** πρώτων υλών.
- Μεμονωμένων επιχειρήσεων με **άριστες επιδόσεις** σε **αναδυόμενους** κλάδους (δημιουργία επιχειρηματικών «κλώνων»).

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο διαχρονικά **εσωστρεφής** χαρακτήρας του τριτογενή τομέα και η μη ικανοποιητική ανάπτυξη του **τουρισμού** οφείλεται στην:

- Κυριαρχία κλάδων που εξυπηρετούν **εσωτερικές** ανάγκες (εμπορίου, εστίασης & υπηρεσιών του δημοσίου)
- Χαμηλή **ανταγωνιστικότητα**, μικρή ΑΠΑ τουριστικού κλάδου σε σχέση με σύνολο τομέα (μικρός αριθμός αφίξεων, χαμηλή τουριστική δαπάνη).

Οι παραπάνω αδυναμίες μπορούν να **αντιμετωπιστούν** με αξιοποίηση:

- Σημαντικού αριθμού **ακτών** & υδάτων κολύμβησης υψηλής **ποιότητας**
- Αξιόλογων **φυσικών/ανθρωπογενών πόρων**, ενδοχώρας και νησιών (Σαμοθράκης και Θάσου), για **στοχευμένη ανάπτυξη** τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων (πολιτιστικός, οικολογικός, ευεξίας, κλπ.) και κλασσικού.
- Αστικών κέντρων με **υψηλή προσπελασιμότητα** & ξενοδοχειακή υποδομή για ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού.
- **Θετικών τάσεων** εξωτερικού τουριστικού ρεύματος (2011 – 2013).

ΥΠΟΔΟΜΕΣ / ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Στις παραπάνω αδυναμίες συμβάλλουν υποδομές/δομές στήριξης **χαμηλής αποδοτικότητας** & χαμηλού επιπέδου στήριξης ανταγωνιότητας:

- Χαμηλό **επίπεδο ανάπτυξης σιδηροδρομικών** μεταφορών , συνδυασμένων μεταφορών & logistics, και εξάρτηση από οδικό δίκτυο με συνέπειες: αυξανόμενο **μεταφορικό κόστος**, αδυναμία συντήρησης δικτύου, κ.α.
- **Αδυναμία** αξιοποίησης της **θέσης** της περιφέρειας στα Ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα Μεταφορών και Ενέργειας.
- Απουσία σύγχρονων **επιχειρηματικών υποδομών** (τεχνοπόλεις, BIC, κ.α.).
- Χαμηλή ευρυζωνική διείσδυση («λευκές» περιοχές), **ελλείψεις σε δίκτυα** νέας γενιάς στους χώρους εγκατάστασης επιχειρήσεων.
- **Ανεπαρκείς** δομές δια βίου μάθησης, **στήριξης** της απασχόλησης και **διασύνδεσης** της αγοράς **εργασίας** με την **παραγωγή**.

Οι παραπάνω αδυναμίες μπορούν να **αντιμετωπιστούν** με αξιοποίηση:

- Πραγματοποιημένων **επενδύσεων** σε λιμάνια Αλεξανδρούπολης & Καβάλας.
- **Διασυνδέσεων σιδηροδρομικού** δικτύου με Εγνατία Οδό.
- Σημαντικών σε αριθμό, **μέγεθος** και διασπορά **βιομηχανικών περιοχών**.
- **Ακαδημαϊκού** τομέα πλήρους συγκρότησης και ισχυρής **επιστημονικής εξειδίκευσης** σε ΤΠΕ.

ΧΑΜΗΛΗ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Τέλος, στις αδυναμίες **προστίθεται** το **χαμηλό επίπεδο** /προστιθέμενη αξία των παρεχόμενων δημόσιων **υπηρεσιών** και στη χαμηλή ελκυστικότητα της περιφέρειας ως τόπου εγκατάστασης επιχειρήσεων και ανθρώπων, δηλαδή:

- Στο μη αποτελεσματικό **θεσμικό πλαίσιο** για προσέλκυση επιχειρήσεων.
- Στην **ανάγκη ενίσχυσης** των κοινωνικών υπηρεσιών λόγω γήρανσης του πληθυσμού και αύξησης του πληθυσμού που ζει στο όριο της φτώχειας.
- Στις **μέτριες επιδόσεις** των υπηρεσιών **παραγωγής γνώσης** που χαρακτηρίζονται από τριτοβάθμια εκπαίδευση χαμηλών επιδόσεων (ανταγωνισμό για ταλέντα) και σοβαρές ελλείψεις στη δια βίου μάθηση,
- Στους κινδύνους που αναδύονται λόγω **δημοσιονομικής στενότητας** για **επιδείνωση** των περιβαλλοντικών συνθηκών, της ικανότητας διαχείρισης φυσικών καταστροφών, και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών **υγείας**.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Η αναπτυξιακή στρατηγική της περιφέρειας για την αντιμετώπιση των ανωτέρω προκλήσεων βασίζεται:

Στη συνδυασμένη παρέμβαση σε τρεις τομείς:

- **Στην οικονομία**
- **Στον κοινωνικό τομέα**
- **Στο περιβάλλον και στις υποδομές**

και ειδικότερα συγκεκριμένες στοχεύσεις ανά επίπεδο παρέμβασης, δηλαδή:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- **Ενίσχυση οικονομικών δραστηριοτήτων ως πυλώνων ανάπτυξης :**
 - Του **πρωτογενούς τομέα** και ιδιαίτερα των υποκλάδων: προϊόντα ζωικής παραγωγής, κτηνοτροφικά σιτηρά, αγροδασοπονία, δενδροκαλλιέργειες, οινοποιία, θερμοκηπιακές καλλιέργειες.
 - Της **μεταποίησης** και ιδιαίτερα τους υποκλάδους: τρόφιμα-ποτά, μη μεταλλικά ορυκτά, πλαστικά-ελαστικά.
 - Του **τουρισμού** και των συναφών επιχειρήσεων καθώς και των logistics
- **Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας & επιχειρηματικής επιτυχίας με:**
 - Ταχεία ενσωμάτωση υφιστάμενης τεχνολογίας,
 - Παραγωγή εγχώριας καινοτομίας,
 - Αξιοποίηση αιεφόρων ενεργειακών πόρων (γεωθερμία) για μείωση ενεργ. κόστους παραγωγής και δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών
 - Επέκταση προωθούμενων κλάδων με πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων και διασύνδεση παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- **Βελτίωση διεθνούς ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων μέσα από:**
 - Προώθηση εξαγωγών
 - Υποκατάσταση εισαγωγών

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- **Βελτίωση παρεχομένων υπηρεσιών υγείας & πρόνοιας, μέσα από :**
 - Στοχευμένες δράσεις για **ισότιμη πρόσβαση** σε υπηρεσίες υγείας-πρόνοιας
 - Τεχνολογικό **εκσυγχρονισμό** των μονάδων υγείας
- **Αύξηση απασχόλησης & καταπολέμηση της φτώχειας, μέσα από :**
 - Σχεδιασμό & υλοποίηση **ολοκληρωμένων** τοπικών σχεδίων και πρωτοβουλιών,
 - Ανάπτυξη συνδυασμένων ενεργητικών πολιτικών για **ένταξη στην αγορά** εργασίας ατόμων που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης, δια βίου μάθησης (κύρια στόχευση: νέους και Ρομά),
 - Ανάπτυξη κοινωνικών υποδομών **στήριξης ειδικών** ομάδων πληθυσμού (υπερήλικες, ΑΜΕΑ κλπ)
 - Ανάπτυξη **κοινωνική οικονομίας**.
- **Βελτίωση υποδομών, υπηρεσιών εκπαίδευσης & διαβίου μάθησης με:**
 - Ανάπτυξη κτιριακής **υποδομής**,
 - Στοχευμένες δράσεις για ισότιμη πρόσβαση σε **βασικές** υπηρεσίες **εκπαίδευσης** (μείωση σχολικής διαρροής)
 - Ενίσχυση της **συμμετοχής** ειδικών πληθ. & επαγγελμ. ομάδων (αγρότες, τουριστικά επαγγέλματα, βιομηχανικά επαγγέλματα) σε **δια βίου μάθηση**

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- **Προστασία φυσικού περιβάλλοντος ως προϋπόθεση ανάπτυξης μέσω:**
 - Κάλυψης περιβαλλοντικών υποχρεώσεων.
 - Προστασίας ακτών από διάβρωση.
 - Αξιοποίησης νέων τεχνολογιών.
- **Βιώσιμη αξιοποίηση φυσικών πόρων & δυναμικού ΑΠΕ μέσω:**
 - Ανάπτυξης στρατηγικού σχεδιασμού αξιοποίησης φυσικών πόρων,
 - Προώθησης αποτελεσματικότερης τεχνολογίας για μείωση απωλειών
 - Διαχείρισης ακραίων φαινομένων & κρίσεων
 - Βελτίωσης υποδομών για αξιοποίηση δυναμικού ΑΠΕ.
- **Ορθολογική χρήση ενέργειας & φυσικών πόρων παντού μέσω:**
 - Δράσεων ενεργειακής αναβάθμισης κτιριακού αποθέματος
 - Ενίσχυσης δραστηριοτήτων επαναχρησιμοποίησης υλικών
 - Ορθολογικής διαχείρισης υδάτων
 - Βελτίωσης χρήσης ενέργειας σε παραγωγ. δραστηριότητες (αγροτικές κ.α.).
- **Ανάπτυξη μεταφορών με άμεσα οφέλη σε τοπική οικονομία μέσω:**
 - Έμφασης σε σιδηροδρομικές και πολυτροπικές μεταφορές
 - Προώθησης δράσεων που ολοκληρώνουν το υφιστάμενο δίκτυο.

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Οι παραπάνω στρατηγικές κατευθύνσεις έχουν άμεση συσχέτιση με τη στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης ΠΑΜΘ που εντοπίζει τα εξής σημεία:

- Βάσει Οδηγού Εφαρμογής και ΟΟΣΑ η ΠΑΜΘ κατατάσσεται:
 - Στις κατά βάση **αγροτικές** περιφέρειες,
 - Που **δεν** οδηγούνται από **επιστήμη και τεχνολογία**, αλλά
 - Με προοπτικές πληθυσμιακής αύξησης (**δεν παρουσιάζει συρρίκνωση**).
- Βασική στρατηγική κατεύθυνση: «**ανάκτηση χαμένου εδάφους προς τη δημιουργία δυνατοτήτων με βάση τη γνώση**» & ενδεικτικές πολιτικές:
 - Αναβάθμιση **ανθρώπινου κεφαλαίου**, δημιουργία κρίσιμης μάζας & **ενίσχυση** των δεσμών με παγκόσμιες αλυσίδες **γνώσης και αξίας**
 - Διέγερση-ενίσχυση **απορρόφησης γνώσης** & επιχειρηματικού δυναμισμού
- Η βασική προσέγγιση της **Περιφερειακής στρατηγικής** μπορεί να χαρακτηριστεί βραχυπρόθεσμη και μεσο-πρόθεσμη , σε 2 κύκλους:
 - Έναν κύκλο **μέχρι 2017**: στρατηγικές **άμεσης απόδοσης** (fast gain) και δράσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως «παράδειγμα προς μίμηση» (exhibition actions) ώστε να ενεργοποιηθεί το λανθάνον δυναμικό.
 - Ενδ. αξιολόγηση : εντοπισμός αναδυόμενων πεδίων επιχ. ανακάλυψης.
 - Έναν κύκλο **2017-'20**: χτίζει στην **εμπειρία** του 1^{ου} κύκλου και **νέα δεδομένα**.

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΣΤΡΑΤ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (συν)

κλαδική εξειδίκευση:

- πυρήνες περιφερειακής εξειδίκευσης
και
- υποσχόμενοι/αναδυόμενοι κλάδοι

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΣΤΡΑΤ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (συν)

Αγροτικός Τομέας:

Προς Μετασχηματισμό;

- Σιτηρά/ Ψυχανθή
- Βαμβάκι
- Καπνά (Μπασμάς)

• Ζαχαρότευτλα

Μειωμένη ανταγωνιστικότητα
Σε αδράνεια, χωρίς προοπτικές

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΣΤΡΑΤ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (συν)

Μεταποίηση-Υπηρεσίες

Προς Μετασχηματισμό;

• Κλωστοϋφαντουργία-ένδυση

• Μεταλλικά προϊόντα
• Ξύλο - χαρτί

• Οχήματα-λοιπός εξοπλισμός μεταφορών

• Έπιπλα - Λοιπές μεταποιητικές δραστηριότητες

Μειωμένη ανταγωνιστικότητα
Σε αδράνεια, χωρίς προοπτικές

Περιφερειακή αριστεία

Πυρήνας Εξειδίκευσης

• Τρόφιμα-ποτά

• Μη μεταλλικά ορυκτά

• Πλαστικά-ελαστικά

Εθνική Προτεραιότητα

• Χημικά-φάρμακα

• Ηλεκτρονικός / ηλεκτρολογικός εξοπλισμός

• Τουρισμός

Υποσχόμενες περιοχές / αναδυόμενοι κλάδοι

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΣΤΡΑΤ. ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (συν)

- τέλος όσον αφορά την οριζόντια/ολοκληρωμένη θεώρηση, η στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης περιλαμβάνει)

Ανθρώπινοι Πόροι

Κατάρτιση & Δια βίου μάθηση
Προσέλκυση ταλέντων (φοιτητές & ακαδημαϊκοί)
Αναθεώρηση προγραμμάτων σπουδών
Κουλτούρα επιχειρηματικότητας

Δημιουργία & Αξιοποίηση Γνώσης

Μεταφορά τεχνολογίας
Ένισχυση της λανθάνουσας καινοτομικής ικανότητας των επιχειρήσεων
Προσαρμογή υφιστάμενης γνώσης
Πειραματισμός – Πιλοτικά έργα

Αγορές & Πρόσβαση σε Αγορές

Ενσωμάτωση των επιχειρήσεων σε εθνικά και παγκόσμια δίκτυα παραγωγής
Βελτίωση αλυσίδων αξίας
Εξωστρέφεια

Δίκτυα – Διάχυση Γνώσης

Υποστήριξη συστάδων με δυναμικό καινοτομίας
Κέντρα διάχυσης γνώσης σε παραδοσιακούς κλάδους
Ένταξη δομών υποστήριξης επιχειρήσεων σε ευρύτερα δίκτυα

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η παραπάνω συνολική αναπτυξιακή στρατηγική προσέγγιση στοχεύει στην :

- **Αύξηση περιφερειακής ΑΠΑ** (κυρίως μέσα από ανάπτυξη ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας του ενδογενούς παραγωγικού δυναμικού).
- **Δημιουργία θέσεων εργασίας** (λόγω διεύρυνσης των παραγωγικών τομέων).
- **Βελτίωση επιπέδου κατάρτισης & δεξιοτήτων** των Α.Π. σε αντιστοιχία με ανάγκες της τοπικής οικονομίας.
- **Ενίσχυση συστήματος στήριξης της απασχόλησης και διασύνδεσης αγοράς εργασίας με παραγωγικές δραστηριότητες.**

Η στρατηγική είναι **εμπροσθοβαρής** και βραχυ-/μεσο-πρόθεσμη με πολλές παρεμβάσεις να στοχεύουν σε άμεση απόδοση (fast gain).